

AFYONKARAHİSAR ÇOCUK EVLERİ SİTESİ MÜDÜRLÜĞÜ ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2024/70

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 3/12/2024 tarihli ve 2024/1229 sayılı kararıyla oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

İÇİNDEKİLER.....	ii
KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Merkez Hakkındaki Genel Bilgiler.....	2
B. Merkez Personeli	3
C. Koruma Altına Alınan Kişiler.....	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
A. Fiziksel Koşullar.....	5
B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri.....	8
C. Beslenme.....	8
D. Sağlık ve Bakım Hizmetleri.....	10
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	12
F. Eğitim, Faaliyetler ve Günlük Yaşam	14
G. Dış Dünya İle İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim	16
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	17
A. Değerlendirme	17
B. Tavsiyeler.....	17
1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler	17
2. Afyonkarahisar Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye	18
3. Sağlık Bakanlığına Yönelik Tavsiye.....	19
4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Yönelik Tavsiye.....	19

BM	: Birleşmiş Milletler
ÇES	: Çocuk Evleri Sitesi
ÇOKİM	: Çocuk Koruma İlk Müdahale ve Değerlendirme
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. Çocuk Evleri Sitesi; 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nun 12'nci (Ek: 1/2/2007-5579/1 md.; Değişik: 6/2/2014-6518/14 md.) maddesi uyarınca: *“Korunma ihtiyacı olan çocukların bakımlarının sağlandığı aynı yerleşkede bulunan birden fazla ev tipi sosyal hizmet biriminden oluşan kuruluşlardır.”*

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda çocukların koruma altına alındığı yerlere ziyaret gerçekleştirmek TIHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında 11/7/2024 tarihinde Afyonkarahisar Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğüne¹ *habersiz* bir ziyaret gerçekleştirilmiş olup Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanları ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... ile Kurumumuzun talebi üzerine Afyonkarahisar Valiliği tarafından görevlendirilen Hekim ... ve Psikolog ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Merkez İdaresi ile yapılan ilk görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede UÖM olarak TIHEK'in görev ve yetkileri, ziyaretin amacı, ziyaretin türü ve ziyarette kullanılacak olan yöntem hakkında bilgiler verilmiştir. İdareden Merkezde bulunan çocuklar, Merkezin günlük işleyişi ve personel hakkında genel bilgiler alınmış; Merkezden talep edilen bilgi ve belgelerin listesi İdareye verilmiştir. Ardından Merkezde çocukların kaldıkları evler sırasıyla ziyaret edilmiş, hâlihazırda Merkezde bulunan tüm çocuklar ile Merkez personeli bulunmaksızın özel görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Akabinde idari hizmet binasında bulunan sağlık servisi, psikososyal servis ve ortak alanlar Ziyaret Heyeti tarafından yerinde incelenmiştir. Tüm görüşmelerin ardından Merkez İdaresi ile kapanış toplantısı yapılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun Merkez İdaresi ve diğer ilgili makamlar ile paylaşılarak tavsiyelerin Kurumumuz tarafından takip edileceği ve tekrar takip ziyareti yapılabileceği bilgisi verilmiş, ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 8/2/2024 tarihli ve 2024/230 sayılı kararı ile Başkanlık Makamının 27/6/2024 tarihli ve 38259 sayılı oluruna istinaden 11/7/2024 tarihinde, Afyonkarahisar Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğüne gerçekleştirilen ziyaret neticesinde edinilen tespit, gözlem ve görüşmelerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Merkez Hakkındaki Genel Bilgiler

9. Merkez, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü oluru ile 2017 yılında inşa edilmiş olup 2019 yılında Çocuk Evleri Sitesi olarak faaliyete başlamıştır.

¹ Bundan sonra kısaca Merkez olarak ifade edilecektir.

10. Şehir merkezine yaklaşık 5 kilometre uzaklıkta bulunan Merkeze toplu taşıma araçları ile ulaşım imkânı mevcut olup araçlar 15 dakika aralıklarla Merkez yerleşkesi durağından hareket etmektedir.

11. Merkez, Çocuk Evleri Sitesi (ÇES) ve Çocuk Koruma ve İlk Müdahale ve Değerlendirme (ÇOKİM) olarak hizmet vermektedir.

B. Merkez Personeli

12. Ziyaret tarihinde Merkezde 69 personel görev yapmakta olup personelin ünvan ve sayı dağılımına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

ÜN VAN	PERSONEL SAYISI
Müdür	1
Müdür Yardımcısı	2
Sosyolog	1
Psikolog	2
Sosyal Çalışmacı	2
Öğretmen	5
Güvenlik Personeli	8
Temizlik Personeli	7
Teknisyen	1
Hizmetli	3
Diyetisyen	1
Memur	1
Hemşire	4
Bilgisayar İşletmeni	1
Bakım Personeli	25

Toplum Yararına Programlar Kapsamında Çalışan Görevli (İŞKUR) ²	3
Aşçı/Aşçı Yardımcısı	2
TOPLAM	69

13. Merkez personelinin 40'ı kadın ve 29'u erkektir.

14. Merkez personelinin hizmet içi eğitimler aldığı ancak insan hakları, kişiler arası iletişim ile işkence ve kötü muamele yaşağına ilişkin özel bir eğitim almadığı öğrenilmiştir.

15. Merkezdeki idari personel, meslek elemanları ve sağlık personelinin çalışma gün ve saatlerinin hafta içi 08.30-17.30 saatleri arasında olduğu; bakım personelinin 24 saat ve güvenlik personelinin 12 saat vardiya sistemi ile çalıştığı öğrenilmiştir. Bunlara ilaveten Merkezde mesai saatleri dışında nöbetçi amir bulunduğu belirtilmiştir.³

16. Merkez İdaresi tarafından; ÇES'teki her evde 1 grup sorumlusu ve 1 bakım personeli görevlendirildiği, ÇOKİM biriminde ise biri alt kat ve biri üst kattan sorumlu olmak üzere 2 bakım personelinin bulunduğu ifade edilmiştir.

C. Koruma Altına Alınan Kişiler

17. Merkezin kapasitesi; ÇES için 30, ÇOKİM birimi için 18 olmak üzere 48 kişiliktir. Merkez İdaresi tarafından sıklıkla kapasitenin üzerinde hizmet verildiği belirtilmiştir. Ziyaret tarihinde Merkezde kayıtlı ve fiilen kalmakta olan çocuk sayısı ÇES için 33, ÇOKİM birimi için 16'dır.

18. ÇES'te 0-18 yaş grubu kız çocukları, ÇOKİM biriminde ise 0-12 yaş grubu erkek ve 0-18 yaş grubu kız çocukları kalmaktadır. Bununla birlikte; Merkeze yaklaşık 12 km uzaklıktaki Zafer Mahallesi mevkiinde, 12-18 yaş grubundaki erkek çocuklar için hizmet veren ve Merkez İdaresi yönetiminde bulunan ayrı bir ÇOKİM birimi mevcuttur.

19. Merkeze ilk defa gelen çocukların öncelikle ÇOKİM birimine alındığı ve uygun sosyal hizmet modeli belirlendikten sonra ÇES'e yerleştirildiği belirtilmiştir. ÇOKİM

² Toplum Yararına Programlar (TYP) afet, salgın, acil durum dönemlerinde ve diğer mücbir sebeplerde, kamu hizmetlerinin desteklenmesi yoluyla özel politika gerektiren gruplar başta olmak üzere, işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engellemek ve bu kişilere geçici gelir desteği sağlamak üzere aktif işgücü hizmetleri kapsamında İŞKUR ile kamu kurum ve kuruluşları iş birliğinde düzenlenen programlardır. (<https://www.iskur.gov.tr/is-arayan/aktif-ismucu-programlari/toplum-yararına-programlar-tyt/>, E. T. :13/8/2024)

³ Nöbetçi amirin meslek elemanları ve sağlık servisi görevlisi personelden oluştuğu aktarılmıştır.

biriminde koruma altına alınan çocukların işlemlerinin 30 gün ilâ 1 yıl arasında tamamlandığı ifade edilmiştir.

20. Merkezde zihinsel engelli 5 çocuk bulunmaktadır. Merkez İdaresi tarafından çocuklarla bireysel görüşme yapıldığı ve özel eğitime yönlendirerek gerekli desteğin sağlandığı belirtilmiştir.

21. Çocukların evlere dağılımı cinsiyet ve yaş durumları dikkate alınarak yapılmaktadır. Kardeşlerin aynı evde kalabildiği ancak yaş ve cinsiyet durumları ile birbirlerini olumsuz etkileme nedenleri göz önüne alınarak kardeşlerin farklı evlerde kalmalarının uygun görülebildiği, farklı evlerde kalan kardeşlerin mümkün olduğunca birbirleri ile görüştürüldüğü belirtilmiştir.

22. Merkezde 3 bebek koruma altına alınmıştır. Bebeklerin 2'si prematüre (erkendoğan) olup ziyaret tarihinde 1 prematüre bebeğin yoğun bakım ünitesinde tedavi gördüğü öğrenilmiştir.

23. Merkezi izinsiz terk eden çocuk bulunmamakta olup ziyaret tarihinde 1 çocuğun izinli olarak aile yanına gönderildiği belirtilmiştir.

24. Ziyaret tarihinde Merkezde misafir çocuk bulunmamaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

25. Merkez, 6071 metrekare açık alanın üzerinde 1143 metrekare idari hizmet binası ve 1684 metrekare çocukların barındırıldığı evlerden oluşmaktadır.

26. Merkezde, 3 adet ÇES ve 1 adet ÇOKİM olmak üzere toplam 4 ev ile 1 idari hizmet binası bulunmaktadır.

27. ÇES ve ÇOKİM evleri 2 katlı villa şeklinde inşa edilmiş olup her evin giriş kısmında 1 adet veranda tipi balkon bulunmaktadır. Balkonda bulunan masa ve sandalyelerin çocuklar tarafından bakım personeli ve grup sorumlusu gözetiminde yemeklerde kullanılabilirdiği öğrenilmiştir.

28. Merkezde her bir evde 10 adet olmak üzere toplam 40 oda mevcuttur. Odaların 10 tanesi iki kişilik ve 30 tanesi tek kişiliktir. Tek kişilik odaların 10 metrekare, iki kişilik odaların ise 15 metrekare alana sahip olduğu öğrenilmiştir.

29. ÇES'te; çocuklar için oluşturulmuş yatak odalarında dolap, masa, sandalye, yatak, halı, çekmeceli komodin bulunduğu görülmüş olup çocukların bireysel odalarında yer alması gereken eşyalarda herhangi bir eksiklik tespit edilmemiştir.

30. ÇOKİM biriminde, odaların içerisinde 3 ilâ 4 adet yatak bulunduğu ve çocuklara komodin olarak sebzelik verildiği görülmüştür. Bazı odalarda kıyafet dolabının bulunmadığı gözlemlenmiştir. İlgili hususa ilişkin olarak küçük yaştaki çocukların kıyafet dolaplarının bulunmadığı, kıyafetlerinin çamaşırhane içerisindeki dolapta muhafaza edildiği belirtilmiştir. Ziyaret esnasında, çamaşırhane içerisinde bulunan dolapta katlı ve temiz hâlde çocuk kıyafetlerinin bulunduğu görülmüştür.

31. Merkezdeki odalarda kullanılan dolap ve bazaların ahşap ve demirden imal edildiği, nevresim ve yorganların yumuşak kumaştan üretildiği gözlemlenmiştir.

32. ÇES'te 1 alaturka ve 1 klozet olmak üzere 2 tuvalet ile 1 banyo bulunduğu, 0-6 yaş grubundaki çocukların barındırıldığı evdeki banyoda bebek küvetinin mevcut olduğu görülmüştür.

33. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar tarafından; ÇOKİM biriminin banyosunda bulunan duşa kabinin giderinden pis su gelmesi sebebiyle kullanılmadığı, bu sebeple duşa kabinin dışında banyo yaptırıldıkları, duş başlığı mevcut olmadığı için kova kullanıldığı ifade edilmiştir. İncelemeler sırasında; banyoda bulunan musluk ile duş başlığı arasındaki borunun kopuk olduğu, banyonun aydınlatmasını sağlayan lambalardan birinin çalışmadığı ve banyoda bulunan acil durum butonunun kullanılamaz durumda olduğu görülmüştür.

34. ÇES ve ÇOKİM birimi evlerinin giriş katında 1 ortak alan, 1 mutfak ve grup sorumlusu ile bakım personeline ayrılmış birer oda bulunmaktadır.

35. Evlerin giriş katındaki ortak alanlarda koltuk, televizyon, yemek masası ve sandalyeler bulunmaktadır. Televizyonlarda uydu yayını mevcuttur. Ziyaret edilen evlerin bazılarında yapboz ve mangala gibi masa oyunlarının bulunduğu, 0-6 yaş grubu çocuklar için oyuncak ve minderlerin yer aldığı görülmüştür.

36. ÇES evlerinin her birinde birer odanın kütüphane ve etüt odası olarak tasarlandığı görülmüş ancak Merkezin kapasite üzerinde hizmet vermesinden dolayı bu odaların da çocuklar için yatak odası olarak kullanıldığı öğrenilmiştir. Odaların koridoru gören duvarlarının camlı olmasından dolayı mahremiyetin sağlanması açısından duvarların perde ile kapatıldığı gözlemlenmiştir. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar bu odalarda kendilerinin ortak kullanımlarına sunulan kitap ve diğer eşyaları kullanabildiklerini ifade etmişlerdir.

37. ÇES'te ortak alan olarak kullanılan odalardaki bazı pencerelerin kollarının söküldüğü ve açılmayacak şekilde vidalandığı, bazılarının ise küçük bir aralık bırakılmaya

müsaade eder şekilde kilitlendiği görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen bazı çocuklar; pencerelerin tümü açılmadığından evlerin havasız kaldığını ifade etmişlerdir. Merkez İdaresi tarafından; camların açık olması durumunda çocukların dışarıya eşya atabildiği ve Merkez dışındaki kişilerle iletişim kurabildiği, bu nedenlerle bazı pencerelerin kullanıma kapatıldığı belirtilmiştir.

38. ÇES'teki bazı evlerin buzlu camdan imal edilmiş pencerelere sahip olduğu görülmüş olup görüşme gerçekleştirilen çocuklar tarafından gün ışığının pencerelerden az girmesi nedeniyle kendilerini hapsedilmiş gibi hissettikleri ifade edilmiştir. Merkez İdaresi tarafından, geçmiş dönemlerde bazı kişilerin Merkez yerleşkesi yakınına gelip pencerelerden çocuklarla iletişim kurmaya çalıştıklarını tespit etmeleri sebebiyle bu şekilde bir tedbir alındığı belirtilmiştir.

39. Evlerin genel olarak temiz ve düzenli olduğu gözlemlenmiştir. Merkezin genel temizliğinin sabah ve akşam vakitlerinde temizlik personeli ile bakım personeli tarafından yapıldığı, temizlik hususunda Merkezde kalan çocuklara da sorumluluk verildiği öğrenilmiştir.

40. Merkezde, ısınmanın doğalgaz yakıtı kullanan merkezi ısıtma sistemiyle sağlandığı öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar, kış dönemlerinde Merkezin sıcak olduğunu ve üşümediklerini ifade etmişlerdir.

41. Merkezde 7 gün 24 saat sıcak su bulunmaktadır. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar, sıcak suya erişimle ilgili herhangi bir sorun yaşamadıklarını dile getirmişlerdir.

42. Her evde çamaşırhane olarak kullanılan 1 oda mevcut olup içerisinde 2 adet çamaşır makinesi ve 1 adet kurutma makinesi bulunmaktadır. Çocukların kıyafetlerinin bakım personeli tarafından kaldıkları evde yıkandığı ve kurutulduğu öğrenilmiştir. Çamaşırın ütülenmesi işlemini yaşı büyük çocukların kendilerinin yaptıkları, yaşı küçük çocukların kıyafetlerinin ise bakım personeli tarafından ütülendiği ifade edilmiştir.

43. Merkez İdaresi tarafından, anlaşmalı firma aracılığıyla aylık olarak Merkezde ilaçlama yapıldığı belirtilmiştir. Yapılan incelemede ilaçlama yapıldığına dair evraklar görülmüş olup Merkezin düzenli olarak ilaçlandığı anlaşılmıştır.

44. Merkezde 54 adet güvenlik kamerası bulunduğu, kamera kayıtlarının 120 güne kadar saklandığı, güvenlik personeli tarafından kapalı devre kamera sistemi ile Merkezin sürekli olarak izlendiği ifade edilmiştir. Yapılan inceleme sonucu, kameraların 120 güne kadar kayıt aldığı ve kameralardan 2 tanesinin bozuk olduğu tespit edilmiştir. Ziyaret sırasında evlerin ortak alanlarında ve merdivenlerinde güvenlik kameralarının bulunduğu; çocukların odaları, tuvalet ve banyo ile Merkezin idari hizmet binasında yer alan ortak alanlarda güvenlik kamerası bulunmadığı gözlemlenmiştir. Ayrıca bir evin alt koridorunu gösteren güvenlik kamerasının

görüş açısının bozulması nedeniyle tüm koridoru görmediği gözlemlenmiş olup İdare tarafından güvenlik kamerasının görüş açısının düzeltileceği belirtilmiştir.

45. Merkezde yangın alarm sisteminin kurulu olduğu ve yangın söndürme için gerekli ekipmanın bulunduğu görülmüş, kontrol edilen yangın söndürme tüplerinin dolu olduğu ve son kullanım tarihlerinin geçmemiş olduğu tespit edilmiştir.

46. Merkezin Türk Standartları Enstitüsü (TSE) Erişilebilirlik Belgesi mevcut değildir. Ancak Merkez İdaresi tarafından erişilebilirliğin sağlanması için çalışmalar başlatıldığı, TSE yetkilileri tarafından Merkez binalarının incelendiği, eksikliklerin tespit edildiği, eksikliklerin giderilmesi için ödenek talebinde bulunulduğu ifade edilmiştir.

47. Merkez İdaresi tarafından; Merkezde 2 adet hizmet aracının bulunduğu, çocukların gezi ve diğer faaliyetlere bu araçlar ile götürüldüğü, okul döneminde bu araçlardan birinin servis aracı olarak kullanıldığı ifade edilmiştir.

B. Yönetim, Personelin Tutumu ve Şikâyet Prosedürleri

48. Koruma altına alınan çocuklarla gerçekleştirilen görüşmelerde, çocukların genel olarak Merkez personelinden memnun olduğu gözlemlenmiştir. Bununla birlikte bazı çocuklar tarafından evlerdeki bakım personelinin yemek yapma, çamaşır yıkama gibi ev işlerinden dolayı vakit bulamamaları sebebiyle kendileri ile çok fazla ilgilenemedikleri ifade edilmiştir.

49. Merkez İdaresi tarafından; çocukların herhangi bir şikâyet ya da talepleri olduğunda doğrudan grup sorumlusuna ilettikleri, grup sorumlusunun söz konusu şikâyet veya talebi ilgisine göre psikososyal servis, sağlık servisi veya İdareye aktardığı belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar, istek ya da şikâyetlerini grup sorumlularıyla görüştiklerini ve ilettikleri konuların çözüldüğünü ifade etmişlerdir.

50. Merkezde son 5 yıl içerisinde hakkında disiplin soruşturması yürütülen 1 personel bulunduğu, soruşturmanın personelin görev konusuyla ilgili olduğu, çocuklara yönelik bir kötü muamele iddiasıyla hakkında soruşturma başlatılan personel bulunmadığı ifade edilmiş olup incelenen belgelerden bu durum doğrulanmıştır.

C. Beslenme

51. Yemekler; hem idari hizmet binasında yer alan merkezi mutfakta hem de ÇES evlerinde hazırlanmakta olup; merkezi mutfakta ÇOKİM biriminde bulunan çocuklar ve

Merkez personeli için yemek hazırlandığı, her bir ÇES'te ise yemeklerin bakım personeli tarafından hazırlandığı ve çocuklar arasındaki ilişkiyi artırmak amacıyla yemek yapımına çocukların da dâhil edildiği ifade edilmiştir.

52. Yemekler 3 ana öğün ve 2 ara öğün şeklinde hazırlanmaktadır. Ara öğünlerde çocuklara meyve suyu, süt, kek gibi ürünlerin verildiği belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar yemeklerin lezzetli ve doyurucu olduğunu ifade etmişlerdir.

53. Ziyaret Heyeti tarafından yemek listeleri kontrol edilmiş, her yaş grubuna özel yemek listelerinin diyetisyen tarafından hazırlandığı ve yemeklerin yeterli çeşitlilikte olduğu görülmüştür. Yemek listeleri hazırlanırken çocukların görüşlerinin alındığı İdare tarafından belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından öğle yemeği Merkez yemekhanesinde yenilmiş, yemeğin lezzet, miktar ve çeşitliliği yeterli bulunmuştur. Yemekhanede yapılan incelemede ise yemeklerin temiz ve düzenli bir ortamda hazırlandığı gözlemlenmiştir.

54. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar; evlerdeki mutfakları istedikleri zaman kullanabildiklerini, malzeme temininde güçlük yaşamadıklarını ve ayrıca ihtiyaç duydukları ürünleri harçlıkları ile alabildiklerini ifade etmişlerdir.

55. Merkezde özel beslenmesi gereken veya hastalığı bulunan çocuk olmadığı, sadece bebeklerde alerji durumunun mevcut olduğu ve bu konuya özen gösterildiği ifade edilmiştir.

56. ÇOKİM birimindeki çocuklar ile personele hazırlanan yemek numunelerinin üzerinde yemeklerin pişirilme tarihlerine ilişkin etiketler bulunan kavanozlarda yemekhanedeki buzdolabında saklandığı, ÇES'teki yemek numunelerinin ise yemeğin pişirildiği evde muhafaza edildiği görülmüştür.

57. Merkezde kantin bulunmamaktadır. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar ayda 1 defa kendi başlarına veya çalışanlar ile çarşıya çıkabildiklerini belirtmişlerdir. Çocukların market izninin iyi davranışların ödüllendirilmesi amacıyla görevli personel tarafından belirlendiği, küçük yaş grubundaki çocukların çarşıya görevli personel eşliğinde götürüldüğü, 13 yaşından büyük olan çocukların ise yalnız bir şekilde çarşıya gitmelerine müsaade edildiği, çocukların marketten aldıkları yiyeceklerin eve getirilmesine izin verildiği ancak hazır makarna gibi sağlıksız olan ürünlere sınırlamalar getirildiği öğrenilmiştir.

58. Merkezde içme suyunun damacana su şeklinde dışarıdan temin edildiği ve son kullanım tarihlerine dikkat edilerek tüketildiği ifade edilmiştir. Kontrol edilen belgelerden içme suyunun, 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmeliği'ne göre içmeye uygun olduğu anlaşılmıştır.

D. Sağlık ve Bakım Hizmetleri

59. Merkezde sağlık servisi bulunmaktadır. Yerleşke içerisindeki sağlık servisinde 3 hemşire görev yapmakta olup 1 hemşirenin Merkez İdaresi yönetiminde bulunan ancak Merkez yerleşkesi dışında olan 12-18 yaş grubundaki erkek çocuklar için oluşturulmuş ÇOKİM biriminde görev yaptığı öğrenilmiştir.

60. Merkeze yeni gelen çocukların kabul muayenesinin hastanede görevli çocuk hekimleri tarafından yapıldığı, ÇOKİM birimine kabul öncesinde sağlık raporu alındığı, çocukların üst araması yapılarak vücutlarında yara izi bulunma durumunun kontrol edildiği ifade edilmiştir.

61. Merkezde mesai saatleri içerisinde meydana gelen durumlara personel tarafından müdahale edildiği, mesai saatleri dışında ise 112 Acil Çağrı Merkezi aranarak ambulans talep edildiği belirtilmiştir.

62. Merkezde hekim bulunmadığı için sağlık personeli tarafından enjeksiyon (iğne yapma) işlemi yapılmadığı, gerekli durumlarda hastaneye gidildiği öğrenilmiştir.

63. Sağlık servisinde 2 adet yatağın mevcut olduğu görülmüştür. Personel, sağlık servisi odasının basit sağlık müdahaleleri için kullanıldığını belirtmiştir.

64. İncelenen evlerde bulunan ecza dolaplarının düzensiz ve yetersiz olduğu; yara bandı, tentürdiyot, pamuk gibi basit ilk yardım malzemelerinin bulunmadığı görülmüştür.

65. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar; herhangi bir hastalık veya rahatsızlık yaşadıklarında bakım personeline veya diğer çalışanlara ilettiklerini, kendileri için hastane randevusu alındığını, görevli personel ile hastaneye giderek tedavi olduklarını ifade etmişlerdir.

66. Merkezde koruma ve bakım altına alınan çocukların zaman zaman periyodik diş taramalarına götürüldüğü belirtilmiştir. ÇOKİM biriminde görüşme gerçekleştirilen çocuklar, diş fırçaları ve macunlarının olmadığını ifade etmişlerdir. İlgili husus Merkez İdaresine iletildiğinde diş fırçalarının depolarında mevcut olmadığı, tedariki için bağışçılar ile iletişim kurulduğu ve dönüş beklendiği belirtilmiştir.

67. İlaçların hemşireler tarafından hazırlanarak evlerdeki bakım personeline haftalık olarak teslim edildiği öğrenilmiştir. Personel ile gerçekleştirilen görüşmelerde; ilaçların hemşirelere sorulmadan verilemediği, acil durum hâlinde hemşireler ile telefon üzerinden iletişim kurularak onay alındığı belirtilmiştir.

68. Evlerde bakım personelinin odalarında ilaç dolabı bulunduğu görülmüştür. Dolap içerisindeki ilaçların çocukların isimlerine göre düzenlendiği, kullanım kontrolünü sağlamak

amacıyla çizelge oluşturulduğu görülmüş; personel tarafından bu odaların kapılarının kilitli tutulduğu, anahtarların daimi olarak personelde bulunduğu ifade edilmiştir.

69. Psikiyatrik ilaçların, sağlık servisi odasındaki kilitli dolapta muhafaza edilerek diğer ilaçlardan ayrıldığı görülmüştür. Personel tarafından; ilaçların son kullanma tarihi için bir takvim oluşturulduğu, düzenli aralıklarla kontrollerinin sağlandığı ifade edilmiştir. Yapılan incelemelerde son kullanma tarihi geçen ilaca rastlanılmamış ancak çocuklar için kullanılan göz damlalarının kişisel olmadığı görülmüş olup Ziyaret Heyetinde yer alan Hekim tarafından ilgili hususun bulaşıcı hastalıkların yayılmasına sebep olabileceği değerlendirilmiştir.

70. Hastaneye götürülen çocukların hangi sebeple, hangi hastaneye, hangi personel tarafından götürüldüğü gibi kayıtların işlendiği defterin düzenli bir şekilde tutulduğu görülmüştür.

71. Merkez sağlık personeli tarafından; Sağlık Bakanlığı sistemine kayıtlı oldukları, çocuklar için elektronik posta aracılığı ile randevu oluşturdukları belirtilmiştir. Ancak Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS)'nin onaylı randevu sistemine geçmesi ile birlikte; sağlık personeli tarafından alınan randevuların internet sitesi, mobil uygulama ve ALO 182 Çağrı Merkezi üzerinden onaylanması gerektiği, MHRS'ye kayıtlı telefon numaralarının çocukların ailelerine ait olması durumunda aileler ile iletişim kurulamaması hâlinde muayene ve düzenli takiplerin gerçekleşmesinin mümkün olmadığı ifade edilmiştir.

72. Çocukların rutin boy ve kilo takip kontrollerinin hemşireler tarafından yapıldığı belirtilmiş olup sağlık servisinde gerçekleştirilen incelemelerde takip listelerinin düzenli tutulduğu görülmüştür.

73. ÇES'teki çocukların aşılarının, Merkezin bağlı olduğu Aile Sağlığı Merkezi tarafından takip edildiği öğrenilmiştir. ÇOKİM biriminde kalan çocukların haklarında uygun sosyal hizmet modelinin belirlenmesi sürecinde yerleşik adres kayıtlarının bulunmaması sebebiyle Aile Sağlığı Merkezinde misafir hasta olarak aşılama işlemlerinin yapıldığı belirtilmiştir.

74. Yapılan incelemelerde ÇES'teki çocukların kıyafetlerinin temiz, cinsiyetlerine ve mevsime uygun olduğu; tek tip olmadığı gözlemlenmiştir. ÇES'te koruma ve bakım altına alınan çocukların giyim alışverişinin meslek personeli tarafından yapıldığı, çocukların beğenmeme ve bedenlerinin uymaması durumlarında mağazadan değişim gerçekleştirilebildiği ifade edilmiştir.

75. ÇOKİM biriminde bulunan çocukların kendi kıyafetlerini giymelerine izin verilmediği ve bu kıyafetlerin kabul esnasında emanete alındığı bilgisi edinilmiştir. ÇOKİM biriminde görüşme gerçekleştirilen bazı çocukların kıyafetlerinde çamaşır suyu izi olduğu,

eskimeden kaynaklı olarak aşınmış ve yırtılmış olduğu görülmüş olup İdare tarafından ilgili hususun birimdeki çocukların ortak kıyafet kullanmalarından kaynaklandığı ifade edilmiştir.

76. ÇOKİM biriminde bulunan çocukların haftada 2 defa banyo yapma imkânlarının bulunduğu, kendisi yıkanamayacak çocuklara bakım personelinin yardımcı olduğu, 13-18 yaş grubundaki kız çocukları başta olmak üzere ÇES'teki çocuklara banyo konusunda esnek davranıldığı ve çocukların ihtiyaç duydukları hâllerde banyo yapmalarının sağlandığı ifade edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar; normalde çarşamba ve cuma günleri banyo günü olduğunu ancak yaz aylarında istedikleri zaman duş almalarına izin verildiğini, banyo yapma konusunda herhangi bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

77. Görüşme gerçekleştirilen kız çocukları; kişisel temizliklerine ilişkin malzemelerin grup sorumlusu tarafından depodan kendilerine verildiğini, zaman zaman malzemeleri ortak kullanmak zorunda kaldıklarını, kişisel temizliklerine ilişkin hususlarda bakım personelinin yeterince yardım alamadıklarını ifade etmişlerdir. İlgili husus Merkez İdaresine iletildiğinde kendilerinin malzeme temini konusunda yardımcı oldukları, yetersiz kalınan durumlarda çocukların kendi harçlıkları ile kuaförden hizmet almalarının gerektiği belirtilmiştir.

78. Merkez İdaresi tarafından; çocukların saç kesimi ve diğer ihtiyaçları için Merkeze herhangi bir kuaförün veya berberin gelmediği, çocukların çarşı iznine çıktıklarında istedikleri işlemleri yaptırabildikleri belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar, kuaförlük eğitimi alan çocukların zaman zaman kendilerine yardımcı olduklarını ifade etmişlerdir.

79. Görüşme gerçekleştirilen bir çocuk; tırnak makaslarının ortak kullanıldığını, kendi tırnak makasının istediği zaman verilmediğini ifade etmiştir. İlgili husus Merkez İdaresine iletildiğinde güvenlik açısından tehlikeli durumlar yaratabileceği endişesiyle tırnak makaslarının odalara verilmediği, talep hâlinde kullanıldığı belirtilmiştir.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

80. Psikososyal servis birimi; çocuklar ile yapılan ilk görüşme sonrası ilgili formların doldurulup uygulama planının oluşturulduğu, hazırlanan planlamalar doğrultusunda çocuğun ihtiyaçlarının takip edildiği, psikososyal gelişimi ile ilgili çalışmaların yapıldığı, kabul ve ayrılış işlemlerinin gerçekleştirildiği birimdir.

81. Psikososyal servis biriminde; 2 sosyal çalışmacı, 1 sosyolog, 1 öğretmen ve 2 psikoloğun görevli olduğu ifade edilmiştir.

82. Psikososyal servis yetkilileri çocukların kendileri ile bireysel görüşme konusunda istekli olduklarını, zaman zaman çocukların aileleri ile de bireysel görüşme gerçekleştirilebildiğini ifade etmişlerdir.

83. Merkezde görev yapan psikologlar; ÇOKİM birimindeki çocukların işlemleri için rapor hazırlamaları sebebiyle iş yoğunluklarının fazla olduğunu, ÇOKİM biriminde bulunan çocuklarla bireysel görüşme yapılabildiğini belirtmişlerdir. Bununla birlikte 2 kişi olmaları ve ÇOKİM birimi işlerinin yoğunluğu nedeniyle ÇES'te kalan çocuklarla görüşme gerçekleştirilemediğini ifade etmişlerdir. ÇES'te kalan çocuklar; psikologlar ile bireysel görüşme gerçekleştiremediklerini, Merkezde görev yapan psikologların ÇOKİM biriminde bulunan çocuklar ile ilgilendiklerini, kendilerinin de psikologlar ile görüşmelerinin sağlanması taleplerinin olduğunu ifade etmişlerdir.

84. Koruma altına alınan çocukların eğitim ve yaş durumlarına göre harçlık aldıkları, harçlıkların grup sorumluları tarafından bankadan çekildiği, çocukların ihtiyaçlarına göre günlük veya haftalık olarak verildiği, harçlıkların harcama kontrollerinin İdare tarafından gerçekleştirildiği öğrenilmiştir.⁴ Görüşme gerçekleştirilen çocuklar, harçlıklar ile ilgili bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

85. Harçlıkların miktarı; ilkokul, ortaokul ve lise seviyesindeki öğrenciler için en düşük 800 TL ve en yüksek 1800 TL arasında değişmektedir. Okulda yemek yiyen, okul servisi veya toplu taşıma kullanan çocuklar için ihtiyaçlarına göre harçlık miktarının belirlendiği öğrenilmiştir.

86. Merkezde ziyaret tarihinde, gönüllü aile olma talebi bulunmaması nedeniyle gönüllü aile yanına verilen çocuk bulunmadığı ifade edilmiştir.

⁴ 6/9/2022 tarihli ve 31945 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Harçlıklar" başlıklı 37'nci maddesinin dördüncü fıkrasına göre; "Harçlıklar çocuklara grup/ev sorumlusu tarafından çocukların durumu, ihtiyaçları ve talepleri göz önünde bulundurularak günlük, haftalık veya aylık olarak imza karşılığı dağıtılır. Grup/ev sorumlusu tarafından ihtiyaca göre çocuklar adına yapılan harcamalar, çocuğa bir yıl içinde verilen harçlıkları ile varsa diğer gelirleri ve giderleri kayıt altına alınır. Bu kayıtlar her türlü denetimde gösterilmek üzere hazır bulundurulur."

F. Eğitim, Faaliyetler ve Günlük Yaşam

87. Merkezde koruma ve bakım altına alınan çocukların, Merkeze kabulünün ardından İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile yapılan yazışmalar doğrultusunda Merkeze yakın olan okullara kayıtlarının yapıldığı belirtilmiştir.

88. Merkezde toplam 44 çocuk okula gitmekte olup çocukların 2'si üniversite sınavına hazırlanmakta ve 6'sı lise giriş sınavına hazırlanmaktadır. Merkezde koruma altına alınan 3 çocuğun kuaförlük eğitimi aldığı, 2 çocuğun ise sanat okuluna devam ettiği öğrenilmiştir.

89. Çocukların okula ulaşımının ilkokul ve ortaokul seviyesindeki çocuklar için okul servisleri ile sağlandığı, ortaöğretim grubundaki çocukların ise belirli bir süre görevli personel ile daha sonra kendi başına toplu taşıma araçları ile ulaşımını sağladığı, ulaşım ödeneklerinin Merkez bütçesinden karşılandığı belirtilmiştir.

90. Çocukların il içi ve il dışı ziyaretlere götürüldüğü, Merkez yerleşkesi içerisinde ise piknik gibi çeşitli etkinlikler düzenlendiği öğrenilmiştir. Merkezde belirli dönemlerde iftar programları ile termal otellere ve yüzme havuzuna götürülme etkinliklerinin düzenlendiği ifade edilmiştir.

91. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar tarafından; bahçede yer alan salıncağın kırık olduğu, voleybol topları bulunmadığından başka toplarla voleybol oynayabildikleri belirtilmiş olup depolarda yapılan incelemede voleybol topunun bulunmadığı gözlemlenmiştir.

92. Çocuklar tarafından bazı kişilerin sosyal etkinliklere dâhil edilmediği ifade edilmiş olup ilgili husus İdare ile görüşüldüğünde etkinliklere götürülecek çocukların okul başarısı ve Merkez içindeki kurallara uyma gibi unsurlara göre belirlendiği, bu şekilde çocukların iyi davranışlarının ödüllendirilmeye çalışıldığı belirtilmiştir. En son gerçekleştirilen şehir dışı gezisine 10 çocuk ve 2 personelin gittiği, 6 çocuğun ders başarısı yüksek çocuklar olduğu, kalan 4 çocuğun kurallara uyan ve düzeni bozmayan çocuklardan oluştuğu ifade edilmiştir.

93. İdari binada yer alan kütüphaneye ilaveten ÇES içerisinde çocukların ortak kullanımına sunulmuş kitaplıklar da mevcuttur. İdari binada yer alan kütüphanede çocuk kitaplarını içerir 2 adet kitaplığın bulunduğu, bu raflarda çocuklara uygun kitapların yer aldığı, bir diğer kitaplıkta çocuklar tarafından yapılmış el işi ürünlerinin sergilendiği, kütüphanenin ortasında büyük bir masa ve sandalyelerin bulunduğu görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar tarafından; kitap çeşitliliğinin yeterli olmadığı, bu sebeple harçlıklarıyla dışarıdan kitap temin ettikleri belirtilmiştir. Yapılan incelemelerde Merkezde bulunan çocuk sayısına göre kütüphanedeki kitapların sayısının yeterli olduğu gözlemlenmiş, Merkez İdaresi tarafından

da çocukların psikolojisi açısından sakınca oluşturmadığı sürece dışarıdan temin edilen kitapları okumalarına izin verildiği belirtilmiştir.

94. Merkez İdaresi ile gerçekleştirilen görüşmelerde; Merkezde resim, el işi, kâğıt rölyef, tel kırma, hentbol, yüzme, halk oyunları, matematik, fen bilgisi ve drama kurslarının mevcut olduğu belirtilmiştir.

95. Merkez yetkilileri tarafından, yaz aylarında eğitim vermek üzere Halk Eğitim Merkezinden folklor hocası talep edildiği ifade edilmiştir. Merkez İdaresi tarafından; Türkiye Halk Oyunları Federasyonu ile iletişimde oldukları, kulüp bazında destek alma ve yarışmalara katılma hedefinde oldukları belirtilmiştir.

96. Merkezde ÇOKİM biriminde koruma altına alınan çocuklardan okuma ve yazma bilmeyenlerin bulunduğu ifade edilmiştir. Bu sebeple; Halk Eğitim Merkezi ile iletişime geçilip okuma ve yazma kursu açıldığı, ziyaret tarihi itibarıyla okuma ve yazma kursunda üçüncü aşamaya geçildiği ifade edilmiştir.

97. Merkez İdaresi tarafından; çocuklarda demokrasi bilincini geliştirmek ve sorumluluk anlayışı kazandırmak için, çocukların kendi aralarında toplantı yapmalarına ve temsilci seçmelerine müsaade edildiği belirtilmiştir.

98. Çocukların ödev ve araştırma işleri için; mesai saatleri içerisinde görevli personel nezaretinde, mesai saatleri dışında ise nöbetçi amir gözetiminde idari hizmet binasında bulunan çalışma ofislerindeki bilgisayarlardan yararlanabildikleri ifade edilmiştir.

99. Her evin günlük yaşam planının bulunduğu, çocuklara günlük hayatlarını idame ettirebilecek yaşam becerilerini kazanmaları amacıyla ev işlerinde sorumluluk verildiği öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar, okul dönemlerinde okuldan gelince ev işlerine yardımcı olduklarını ifade etmişlerdir.

100. Merkezde; koruma altına alınan çocukların sebze ve meyve ekim sürecini öğrenmeleri, sulamayı öğrenip sorumluluk almaları için hobi bahçesi oluşturulduğu görülmüştür.

101. Merkez İdaresi ile yapılan görüşmelerde; çocukların gün içinde yaklaşık 45 dakika bahçeyi kullanabildiği, ilk olarak ÇOKİM biriminin saat 09.45-10.30 arasında dışarı çıktığı, çocuklar dışarı çıkarken havanın sıcaklık ve soğukluk durumuna göre zamanın belirlendiği, çocukların meslek personeli ile görüşmeleri hâlinde izinli olarak da bahçeye çıkabildikleri belirtilmiştir. Koruma ve bakım altına alınan çocuklarla gerçekleştirilen görüşmelerde, bahçeye çıkış sürelerinin az olduğu ifade edilmiştir. Merkez İdaresi ile gerçekleştirilen son görüşmelerde, ilgili hususun her evin sırası ile bahçeye çıkmasından

kaynaklandığı ancak tüm evlerde bulunan çocukların aynı anda havalandırmaya çıkarılması hâlinde gözetim sağlanamayacağından dolayı böyle bir uygulamanın olduğu belirtilmiştir.

102. Merkez İdaresi tarafından; çocukları hayata hazırlamak için ödül ve ceza sistemi uygulandığı, çocuklara ödül ve ceza verilme sebepleri konusunda bilgilendirme yapıldığı belirtilmiştir. Çocuklara verilen disiplin cezalarının genellikle bakım personeline temizlikte yardımcı olma, çocuğa odasını toplatma şeklinde olduğu; ödüllerin ise harçlık artışı, çocuğu fazladan sosyal etkinliklere götürme olarak belirlendiği ifade edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar cezaların markete göndermeme veya çarşı iznine çıkarmama şeklinde de olabildiğini ifade etmişlerdir.

G. Dış Dünya İle İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim

103. Merkeze kabulü yapılan çocukların kabul dosyasının incelendiği ve çocukla görüşmeler yapıldığı, bu inceleme ve görüşmeler neticesinde aile üyeleri ile görüşmesinde bir sakınca olmadığı değerlendirilen çocukların haftada 1 gün meslek elemanı ya da grup sorumlusu eşliğinde telefon yoluyla ailesi ile görüştürüldüğü, ihtiyaç olması durumunda grup sorumlularının bu süreyi artırebildiği öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar, talepleri olduğunda aileleri ile telefonda görüşmelerinin sağlandığını ifade etmişlerdir.

104. Çocukların haftada 1 defa aile ile görüşme haklarının olduğu, görüşmelerin 20 dakika sürdüğü ancak ailenin uzaktan gelmesi gibi sebeplerle bu sürenin 2 saate kadar çıkabildiği öğrenilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen çocuklar tarafından, görüşmelerin idari hizmet binasında yer alan aile görüşme odasında gerçekleştirildiği ve birden fazla kişinin aynı anda ailesi ile görüşmesi nedeniyle görüşme esnasında aileleriyle bazı konuları konuşamadıkları belirtilmiştir. Yapılan incelemede, aile görüşme odasında yeterli sayıda koltuk bulunduğu ve odanın duvarlarının cam şeklinde olup dışarıdan görülebildiği gözlemlenmiştir. Görüşme esnasında zaman zaman görevli personelin de bu alanda bulunabildiği öğrenilmiştir.

105. Merkez İdaresi tarafından; Merkezde bulunan çocuklardan ebeveyni ceza infaz kurumunda bulunanlar için görüntülü görüşme imkânının mevcut olduğu, gerekli planlamalar yapıldığında ceza infaz kurumu açık görüş günlerinde de görüşmelerin gerçekleştirilebildiği belirtilmiştir.

106. Merkezde cep telefonu kullanımına izin verilmediği öğrenilmiştir. Hâlihazırda cep telefonu olan çocukların telefonlarının emanet biriminde muhafaza edildiği ifade edilmiştir.

107. İdare tarafından, Merkezde koruma ve bakım altında bulunan çocukların yılda 60 güne kadar ailelerinin yanına izinli şekilde gönderilebildiği belirtilmiştir.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

108. TIHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Merkez İdaresi tarafından; Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmış, çocuklarla izole görüşmeler yapılabilmesi için gerekli önlemler titizlikle alınmış ve talep edilen bilgi ve belgelere erişim vakitlice sağlamıştır. Bu çerçevede hem Merkez Müdürüne hem de Merkez personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

109. Merkez personeline düzenli aralıklarla insan hakları, kişiler arası iletişim ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin eğitimlerin verilmesi,⁵

110. Merkez genelinde inceleme yapılarak tadilat gerektiren noktaların belirlenmesi ve gerekli işlemlerin yapılması, özellikle ÇOKİM birimi banyosundaki tesisat sorununun hızlı bir şekilde çözülmesi,

111. Pencerelerin açılmasını engellemek amacıyla vidalanması nedeniyle gerçekleşen havalandırma sorununun çözülmesi,

112. Pencerelerin dışarıdan görülmesinin buzlu cam ile engellenmesi uygulaması yerine doğal aydınlatmayı engellemeyecek bir uygulamanın hayata geçirilmesi,

113. Merkezin erişilebilirlik çalışmalarının tamamlanması,

⁵ Havana Kurallarının 85'inci maddesine göre; "Tutma kurumlarında çalışan personelin görevlerini etkili bir biçimde yerine getirebilmelerini sağlayabilmek için, kendilerine özellikle çocuk psikolojisi, çocuk sağlığı ile bu Kurallar da dahil insan haklarının ve çocuk haklarının uluslararası standartları konularında eğitim verilir. Kurum personeli, mesleki yaşamları süresince, belirli aralıklarla düzenlenen meslek içi eğitim kurslarına katılarak, mesleki bilgi ve kapasitelerini sürdürür ve geliştirirler."

114. Bozuk olan kameraların tamir edilmesi ve görüş açısı bozulmuş olan kameranın düzeltilmesi,⁶

115. Evlerde bulunan ecza dolaplarının temel ilk yardım malzemeleri temin edilerek yeniden düzenlenmesi,

116. Merkeze yeni gelen her çocuk için diş fırçası temin edilmesi, diş fırçası bulunmayan çocukların tespit edilerek eksikliklerinin giderilmesi,

117. Çocuklar için kullanılan göz damlalarının kişisel olarak ayrıştırılması ve ortak kullanımlarının engellenmesi,

118. ÇOKİM birimindeki çocuklara geçici olarak verilen kıyafetlerden eskimiş ve kullanılamaz durumda olanların belirlenerek yenileri ile değiştirilmesi,

119. Çocukların ihtiyaç duydukları kişisel hijyen malzemelerinin temini noktasında mümkün olduğunca çaba sarf edilmesi, kişisel hijyen malzemelerinin ortak kullanımının yaratabileceği sağlık sorunları düşünülerek hem koruma altına alınan çocuklarının hem de evlerden sorumlu bakım personelinin bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmesi,

120. Merkezde her çocuğun ayrı tırnak makasının bulunması ve uygun koşullarda saklanması,

121. ÇES'te koruma ve bakım altına alınan çocukların ihtiyaç duymaları hâlinde Merkez psikologları ile bireysel görüşme yapmalarının sağlanması,

122. Merkez yerleşkesi içerisindeki oyun alanında bulunan kırık salıncağın onarılması, voleybol oynamak isteyen çocuklar için voleybol topu tedarik edilmesi,

123. Çocukların bahçeden yararlanma sürelerinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılması

hususları tavsiye edilmektedir.

2. Afyonkarahisar Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye

124. Çocukların psikolojilerinin olumsuz etkilenme ihtimali göz önünde bulundurularak ÇOKİM biriminde koruma altına alınan çocuklara uygun sosyal hizmet modeli belirleme işlemlerinin mümkün olduğunca hızlı bir şekilde tamamlanması

hususları tavsiye edilmektedir.

⁶ Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Çocuk bakım kuruluşlarının yapısı ve işleyişi" başlıklı 11'inci maddesinin beşinci fıkrasına göre; "Hizmetin sürekliliği ve evlerde güvenliğin sağlanması amacıyla, özel hayatın gizliliği ilkesi ihlâl edilmeden, merkezi bir güvenlik kamera sistemi kurulur."

3. Sağlık Bakanlığına Yönelik Tavsiye

125. MHRS sisteminde onaylı randevu uygulamasına geçilmesi sebebiyle çocuk evlerinde gerçekleşen hastane randevusu almaya ilişkin sorunların tespit edilerek düzeltilmesi amacıyla Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile ortak bir çalışmanın yürütülmesi hususu tavsiye edilmektedir.

4. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Yönelik Tavsiye

126. Merkez yerleşkesi içerisinde yer alan ÇOKİM biriminin farklı bir yere taşınması veya ÇES ile ÇOKİM birimi arasındaki etkileşimi azaltacak bir sistem oluşturulması hususu tavsiye edilmektedir.

10.12.2024

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar Adı : Afyonkarahisar Çocuk Evleri Sitesi Müdürlüğü Ziyareti Raporu Kurul Kararı
Karar Numarası : 2024/1229

İlgili raporun yazımında kurumsal bir anlatım tarzının yansıtılmamış olması ve raporun dil ve anlatım yönünden yeterli bulunmaması nedenleriyle sayın çoğunluğun kararına iştirak edilememiştir.

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.